

GIFTFRI MILJÖ I BARNNS VARDAG

Barn omges varje dag av en flora av främmande och hälsofarliga ämnen. Gifter finns i mat, vatten, textilier, leksaker etc. Vissa av ämnena har känd ohälsosam verkan med andra har ännu okänd verkan. Barn är extra känsliga för yttre verkan av sådant som gifter och miljöfarliga ämnen. Deras biologiska utveckling, beteende, fysiska aktivitet och upptäckarlust gör att de är mer exponerade för diverse kemikalier än vuxna. De äter mer, dricker mer och andas mer per kilogram kroppsvikt än vuxna.

Många farliga kemikalier ansamlas i kroppen och kan ge sjukdomar så som cancer senare i livet. Studier som Världsnaturfonden har analyserat blod från tre generationer. Resultatet visade högre halter av farliga kemikalier i barnens blod än i blodet från äldre generationer. Något som uppmärksammas allt mer är kombinationseffekter, dvs att ämnen får värre effekt vid exponering av flera ämnen samtidigt.

Giftfri miljö är ett av de 16 svenska miljömålen. Giftfri miljö för barn är ett naturligt delmål under detta mål. I Lunds nuvarande miljömål står det dock mycket vagt om vilka målsättningar det finns för en giftfri miljö, barns miljö nämns bara i förbigående. Det saknas även konkreta och uppföljningsbara mål för hur en giftfri miljö ska uppnås. Flera kommuner i Sverige har giftfri miljö för barn som delmål och till detta knutit konkreta indikatorer. Göteborgs stad kan nämnas som exempel där ”Gifter i barns vardag” är ett delmål under målet ”Giftfri miljö”. Göteborg går längre än bara barnens exponering i förskolan utan har som mål att även minska barns exponering för miljögifter i hemmet. Ska Lund anses vara en miljökommun borde vi också arbeta aktivt för att minska barns exponering för gifter. Att minska barnens exponering för miljögifter i förskolan är ett första och överkomligt steg i rätt riktning.

Miljödiplomering av förskolor är en del i arbetet med att uppnå en giftfri miljö för barn. I Lund finns ett system med miljöcertifiering av förskolor i form av Grön Flagg. Det innebär att förskolan ska arbeta på ett hållbart och miljömedvetet sätt och involvera barnen i detta tankesätt. Grön Flagg innebär inte alls att arbeta med att minska exponeringen för miljögifter. Vi efterlyser en miljödiplomering som innefattar bland annat att; endast miljömärkta hygienprodukter ska användas, endast giftfria leksaker köps in, nya lekplatser ska byggas av giftfritt material, kemikalier i förskolemiljön kartläggs och att de ämnen som medför risk fasas ut. Det är dessutom viktigt att tydlig information förmedlas till personal och föräldrar.

För att kunna uppnå målet att vardagen för barn ska innebära färre kemiska risker måste kommunen ha tydliga och högst ställda krav på hur förskolor, lekplatser och idrottsanläggningar byggs, renoveras och drivs. Som stor inköpare har Lunds kommun makten att, genom grön upphandling, kräva att produkter ska vara fria från ämnen som inte uppfyller hårda miljö- och hälsokrav. Endast produkter som är bevisat säkra ska användas - barnperspektivet och försiktighetsprincipen måste gälla.

Med anledning av ovanstående yrkar vi

- att giftfri miljö för barn arbetas in som ett delmål i Lunds miljöprogram, LundaEko i samband med dess revidering;
- att delmålet kopplas till uppföljningsbara indikatorer;

- att ge kommunstyrelsen i uppdrag tillsammans med barn- och skolnämnderna, utbildningsnämnden och miljönämnden att ta fram ett system för miljödiplomering av förskolor och skolor samt att information om denna tydligt förmedlas till personal och föräldrar.

Petter Forkstam

Anette Mårtensson